

VILNIAUS UNIVERSITETO KALBŲ POLITIKOS GAIRĖS

1. Preambulė

Vilniaus universitetas (toliau – Universitetas), kaip lyderiaujanti Lietuvos mokslo ir studijų institucija, yra atsakingas už valstybės kultūros ir mokslo pažangą bei plėtrą, komunikaciją ir mokslo rezultatų sklaidą. Būdamas intelektualinės ir kūrybinės minties centras, vadovaudamasis atvirumo idėjomis ir pažiūrų įvairovės vertybėmis bei darydamas socialinį ir kultūrinį poveikį Lietuvos visuomenei, Universitetas siekia stiprinti savo tarptautinį prestižą, atvirumą bei konkurencingumą ir sudaro galimybę Universiteto bendruomenės nariams aktyviai dalyvauti nacionalinėje ir tarptautinėje švietimo ir mokslo erdvėje.

Vilniaus universiteto kalbų politikos gairės (toliau – Gairės) apibrėžia kalbų vartojimą Universiteto akademiniam ir bendruomeniniam gyvenimui.

Gairės numato, kad valstybinė lietuvių kalba yra pagrindinė Universiteto mokslo, studijų, bendravimo ir teikiamų paslaugų kalba. Atsižvelgiant į kalbos vaidmenį didinant tarptautinę Universiteto reikšmę, integruojantis į tarptautinius akademinius tinklus, anglų, kaip tarptautinė mokslo ir studijų kalba, yra pagrindinė papildoma Universiteto mokslo, studijų, komunikacijos ir teikiamų paslaugų kalba, vartojama pagal tikslus ir poreikį.

Universitetas taip pat įsipareigoja kurti tvarią daugiakalbę, daugiakultūrę ir įtraukią aplinką Universitete.

Gairės parengtos vadovaujantis šiais dokumentais:

- [Lietuvos Respublikos Konstitucija](#), kurioje, be kita ko, įtvirtinta, kad valstybinė kalba – lietuvių kalba;
- [Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymu](#), kuriame, be kita ko, apibrėžta valstybės garantuojama teisė Lietuvos Respublikos gyventojams įgyti aukštąjį išsilavinimą valstybine kalba;
- [Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu](#), kuriame, be kita ko, nurodyta, kad valstybinėse aukštosiose mokyklose dėstomoji kalba yra lietuvių kalba, tačiau galima dėstyti ir kitomis kalbomis, kai: numatomi studijų rezultatai siejami su užsienio kalbos mokėjimu; paskaitas skaito ar kitoms akademinėms veikloms vadovauja užsienio dėstytojai; aukštojoje mokykloje pagal tam tikrą studijų programą studijuoja tarptautiniai studentai; studijos vyksta pagal jungtines su užsienio valstybių aukštosiomis mokyklomis studijų programas;
- [Vilniaus universiteto statutu](#), kuriame, be kita ko, įtvirtinta su Universiteto misija siejama atsakomybė Tautai ir Lietuvos valstybei, atvirumas ir atskaitomybė visuomenei bei siekis ugdyti aktyvius ir atsakingus Lietuvos valstybės piliečius ir visuomenės lyderius, kad visų formų studijų kokybė tenkintų studijuojančiųjų, visuomenės ir valstybės poreikius bei atitiktų aukščiausius tarptautinius standartus;
- [Vilniaus universiteto studijų tarptautiškumo gairėmis](#), kuriose, be kita ko, Universitetas įsipareigoja plėtoti studijų tarptautiškumą ir ugdyti tarpkultūrinę kompetencijas;
- [Vilniaus universiteto 2021–2025 metų strateginiu veiklos planu](#), kuriame, be kita ko, numatyta įtvirtinti Universiteto kaip mokslo ir studijų vietą europiniame ir globaliame universitetų žemėlapyje.

2. Kalbų politikos tikslai

Universitetas kelia šiuos savo kalbų politikos tikslus:

- užtikrinti lietuvių kalbos kaip akademinės kalbos vartojimą ir kūrimą, mokslinės terminijos lietuvių kalba plėtrą, akademinio lietuviškojo diskurso tvarumą;
- stiprinti mokslo, švietimo ir kultūros pasiekimų sklaidą Lietuvoje ir Europos aukštojo mokslo erdvėje lietuvių ir kitomis kalbomis;

- plėtoti anglų kaip pagrindinės papildomos kalbos vartojimą įvairiose Universiteto veiklos srityse, siekiant įtvirtinti atviro pasauliui Universiteto įvaizdį ir sudarant bendruomenės nariams galimybes aktyviai veikti globaliuose švietimo ir mokslo kontekstuose;
- plėtoti atvirumu įvairovei grįstą daugiakalbystę ir sudaryti savo bendruomenės nariams sąlygas tobulinti įvairių kalbų gebėjimus ir tarpkultūrines kompetencijas;
- siekti, kad Universiteto bendruomenės nariai daugiakalbėje ir daugiakultūroje akademinėje ir profesinėje aplinkoje gebėtų sklandžiai žodžiu ir raštu komunikuoti lietuvių kalba, anglų kalba bei lietuvių kaip svetimąja kalba – ne žemesniu nei C1 lygiu pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis (toliau – BEKM) ir bendrauti mažiausiai dar viena užsienio kalba A1 – B2 lygiais pagal BEKM arba kitą ne Europos šalių kalbų standartą. Visose veiklos srityse vartojamos lietuvių, anglų ir (ar) kitos kalbos turi atitikti šių kalbų kokybės standartus.

3. Kalbų vartojimas Universitete

3.1. Lietuvių kalba

Oficiali kalba Universitete, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymu, – lietuvių. Universitetas Lietuvos Respublikos gyventojams sudaro sąlygas įgyti išsilavinimą lietuvių kalba, kaip numatyta Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatyme ir kituose Universiteto veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Universitete lietuvių kalba yra ne tik vartojama, bet ir kuriama bei plėtojama visose veiklos srityse. Universiteto studijų ir mokslo pasiekimai Universiteto bendruomenei ir Lietuvos visuomenei pristatomi suprantama, sklandžiai ir taisyklinga lietuvių kalba.

Universiteto mokslininkai užtikrina lietuvių kalbos tvarumą, plėtojimą ir sklaidą Lietuvoje bei pasaulyje.

Universitetas pripažįsta mokslo, literatūrinės kūrybos darbų iš lietuvių kalbos / į lietuvių kalbą vertimų svarbą nacionalinei kultūrai ir akademinio lietuviškojo diskurso tvarumui.

3.2. Anglų kalba

Be lietuvių kalbos, įtvirtintos Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymu ir kitais Universiteto veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, Universitete kaip pagrindinė papildoma mokslo ir studijų kalba vartojama anglų kalba.

Anglų kalbos vartojimas studijų, mokslo ir komunikacijos srityse yra svarbus veiksnys, leidžiantis Universitetui įgyvendinti vieną pagrindinių strateginių tikslų: plėtoti Universiteto tarptautiškumą studijų ir mokslinių tyrimų erdvėje.

Anglų kalba vykdomos studijos kuria Universitete tarptautinę ir tarpkultūrinę studijų aplinką, plečia Universiteto bendruomenės narių mobilumo ir tarptautinio bendradarbiavimo galimybes.

Anglų kalbos mokėjimui ir mokslo pasiekimų rezultatų sklaidai anglų kalba Universitetas skiria didžiausią dėmesį, kadangi Universiteto bendruomenės nariams tai leidžia sklandžiai integruotis į tarptautinę studijų ir mokslo erdvę ir sėkmingai joje veikti, stiprinti Universiteto žinomumą tarptautinėje švietimo ir mokslo erdvėje.

3.3. Kitos kalbos

Daugiakalbystė suvokiama kaip valstybės raidai ir sėkmei svarbus veiksnys, atveriantis visuomenei ir kiekvienam jos nariui platesnes galimybes veikti ir kurti globaliomis sąlygomis. Geras kelių kalbų mokėjimas laikomas svarbia aukštojo išsilavinimo dalimi, skatina kūrybiškumą, saviraišką ir suteikia platesnes karjeros galimybes.

Kalbų mokėjimas – tai vertybė, skatinanti kitų kultūrų pažinimą ir supratimą, todėl Universitete sudaromos sąlygos mokytis įvairių kalbų ir vartoti jas socialinėje ir akademinėje aplinkoje.

Universiteto bendruomenės nariams kitų kalbų mokėjimas leidžia veiksmingiau integruotis į įvairiakalbius akademinis diskursus. Daugiakalbystė padeda stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir didina Universiteto įtaką bei žinomumą pasaulyje.

4. Studijos

Studijos Universitete vykdomos valstybine lietuvių kalba; tam tikros studijų programos vykdomos kitomis kalbomis.

Studijų procese užtikrinamas nuoseklus dalykinės ir bendrinės lietuvių kalbos plėtojimas, lietuvių kalba vykdomose studijų programose. Studijų programų komitetai pasirenka ir taiko tinkamiausius būdus plėtoti studentų gebėjimus vartoti dalykinę lietuvių kalbą mokymo(si) procese bei užtikrina studijų ir rašto darbų kalbos kokybę.

Akademinis raštingumas lietuvių kalba lavinamas visose lietuvių kalba vykdomose studijų programose.

Universitetas taip pat sudaro galimybę mokytis lietuvių gestų kalbos.

Universitetas, siekdamas sklandesnės užsienio studentų integracijos į Universiteto bendruomenės ir Lietuvos visuomeninį gyvenimą, sudaro sąlygas studentams mokytis lietuvių kaip svetimosios kalbos.

Universitete ugdomos tarpkultūrinės kompetencijos, sudaromos sąlygos Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių piliečiams studijuoti kartu tarptautinėje grupėje anglų kalba.

Reikalavimai mokėti užsienio kalbą, kuria vykdomos studijos, tam tikru lygiu ketinantiems studijuoti Universitete, nustatomi priėmimo į Universiteto studijų programas taisyklėse, studijų programų ir (arba) dalykų (modulių) aprašuose.

Universitetas, skatindamas studentus ugdytis užsienio kalbos komunikacines ir tarpkultūrinės kompetencijas, sudaro sąlygas mokytis dalykinės ir bendrosios užsienio kalbos.

Universiteto vykdomose pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programose sudaromos sąlygos mokytis bent vienos dalykinės užsienio kalbos ir pasiekti C1 lygį pagal BEKM. Konkrečią dalykinės užsienio kalbos mokymosi formą nustato studijų programos komitetas. Jei studentas yra pasiekęs užsienio kalbos C1 mokėjimo lygį pagal BEKM ir turi tai įrodantį dokumentą, vietoj šios kalbos jis renkasi kitą Universiteto siūlomą užsienio kalbą.

Universitetas užtikrina galimybę mokytis mažiausiai dar vienos užsienio kalbos norimu lygiu (A1 –B2) pagal BEKM arba kitą ne Europos šalių kalbų standartą.

Universitetas skatina Lietuvos kaimyninių valstybių ir istoriškai svarbių kalbų mokymąsi.

5. Mokslas

Mokslinės publikacijos Universitete rengiamos lietuvių, anglų arba kitomis kalbomis, atsižvelgiant į mokslo sritį, tikslą ir auditoriją.

Disertacijos rengiamos ir ginamos lietuvių, anglų arba kitomis kalbomis, atsižvelgiant į Vilniaus universiteto mokslo doktorantūros reglamento nuostatas.

Pagrindinė lituanistinių tyrimų ir lituanistikos kalba yra lietuvių kalba. Universitete skatinama lituanistikos sklaida ir kitomis kalbomis.

Universitetas plėtoja lietuvių mokslo kalbą, kuria įvairių mokslo sričių terminiją.

Universitetas skatina mokslo populiarinimo publikacijų rengimą lietuvių, anglų ir kitomis kalbomis, užtikrindamas mokslo sklaidą visuomenei nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

Universitetas skatina mokymosi priemonių rengimą ir leidybą lietuvių kalba ir tokių priemonių vertimą į lietuvių kalbą.

Universitetas plėtoja istoriškai Lietuvai svarbių kalbų ir kultūrų tyrimus bei užtikrina jų tvarumą.

6. Informacijos sklaida ir bendruomenė

Oficiali Universiteto informacinės sklaidos kalba yra lietuvių, o pagrindinė tarptautinės komunikacijos kalba – anglų. Universiteto ir kamieninių akademinių padalinių interneto svetainėse naujausia informacija apie vykdomą veiklą, mokslinių tyrimų kryptis ir vykdomas studijas skelbiama lietuvių ir anglų kalbomis, siekiant stiprinti tarptautinį Universiteto žinomumą ir žinomumą tarptautinėje erdvėje bei įtraukti kitakalbius bendruomenės narius į Universiteto gyvenimą.

Komunikacija su būsima ir esama studentais, absolventais vyksta lietuvių kalba, o komunikacija su esama ir būsima studentais, absolventais iš užsienio šalių – anglų ar kita jų studijų kalba. Esant galimybei, skatinama bendrauti studentų gimtosiomis kalbomis.

Universiteto valdymo organų, administracijos susitikimų kalba – lietuvių, esant poreikiui susitikimai gali vykti anglų arba kita kalba.

Dokumentų valdymas, apskaita, finansinė ir techninė informacija Universitete tvarkoma lietuvių kalba. Su tarptautiškumu susiję pagrindiniai norminiai dokumentai, reglamentuojantys studijų, konkursų, atestacijos, darbinimo, apgyvendinimo, paramos ir su tarptautiškumu susijusių pareigų vykdymo procesus, turi būti parengti ir skelbiami lietuvių kalba su vertimu į anglų kalbą.

Universiteto informacinės ir komunikacinės sistemos, paslaugos, kurių reikia užsienio šalių studentams, dėstytojams ir kitiems darbuotojams, teikiamos ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba.

Universiteto organizuojami renginiai (akademiniai, moksliniai, kultūriniai) vyksta lietuvių, anglų ar kitomis kalbomis, prireikus užtikrinamas vertimas į lietuvių ar kitas kalbas, taip pat ir į lietuvių gestų kalbą.

Universiteto akademiniam ir neakademiniam personalui taikomas kalbų mokėjimo lygis apibrėžiamas pareigybės apraše. Darbuotojai duomenis apie užsienio kalbų mokėjimo lygį savarankiškai nurodo vienoje iš Universiteto informacinių sistemų ir atsako už šių duomenų teisingumą.

Universitetas siekia, kad akademinį darbuotojų, dėstančių anglų, lietuvių kaip svetimąja arba kita kalba, kalbos mokėjimo lygis būtų ne žemesnis nei C1 pagal BEKM arba kitą ne Europos šalių kalbų standartą ir sudaro sąlygas šiam tikslui pasiekti.

Siekiant sklandesnės iš užsienio šalių atvykusio personalo integracijos į Universiteto bendruomenę ir Lietuvos visuomenę, jiems sudaromos sąlygos mokytis lietuvių kaip svetimšios kalbos.

Universitetas sudaro galimybes bei skatina savo darbuotojus tobulinti dalykinės ir (ar) bendrinės lietuvių ir reikalingos užsienio kalbos komunikacines kompetencijas.

Universitetas užtikrina įvairių kalbų mokymo(si) pasiūlą.
